

ნობელიანტების ექსპერიმენტები ფიზიკაში
ფოტოელექტრული ეფექტი (ფოტოეფექტი)

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მომხსენებელი: თინათინ ცისკარიძე

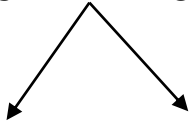
თბილისი, 2025

რა არის სინათლე?

ფოტონები

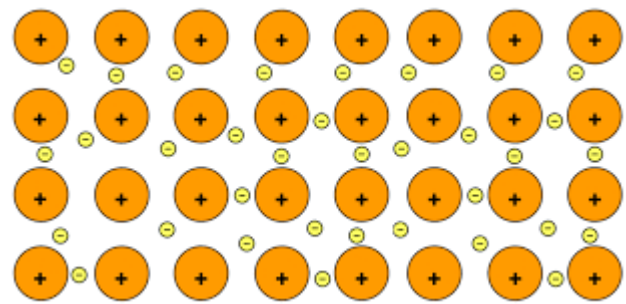
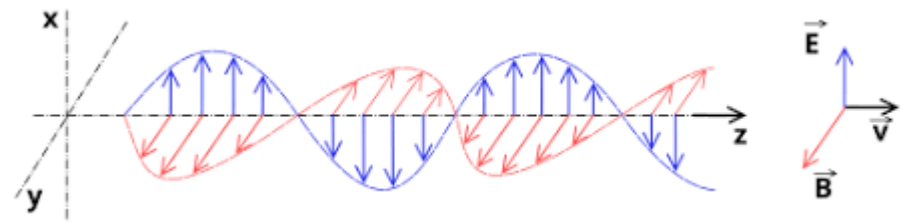

ელექტრომაგნიტური
გამოსხივება

ტალღური
თვისებები

ნაწილაკობრივი
თვისებები

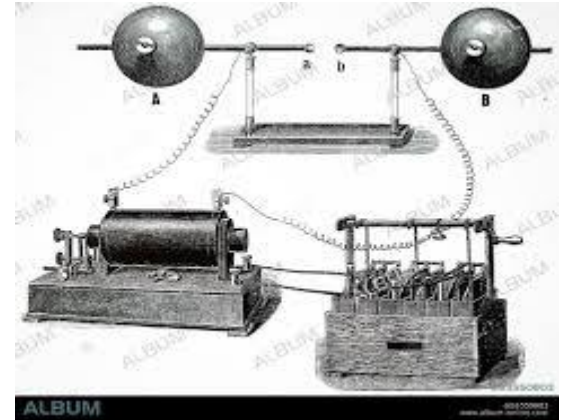
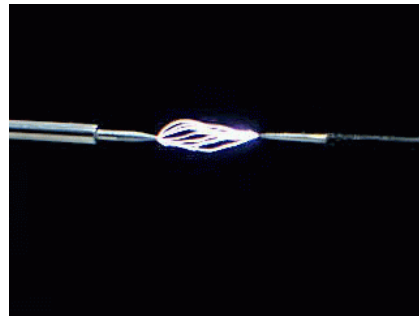

მეტალის სტრუქტურა

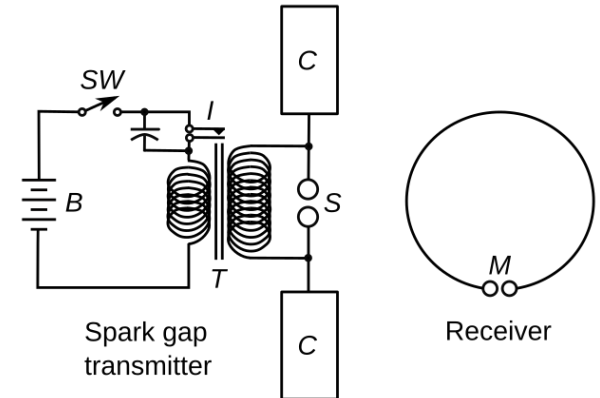
ვინ აღმოაჩინა ფოტოეფექტი?

აღმოჩენა: 1887, ჰაინრიხ ჰერცი (1857-1894)

- მაღალი ძაბვის გარდამქმნელი
- ინდუქტორიისა და ტევადობის შემცველი წრედები
- ნაპერწკლის გეფი
- ჩამრთველი

აღწერა: 1905, ალბერტ აინშტაინი (1879-1995)
1921, მიიღო ნობელის პრემია.

რა ხდება ფოტოეფექტის დროს?

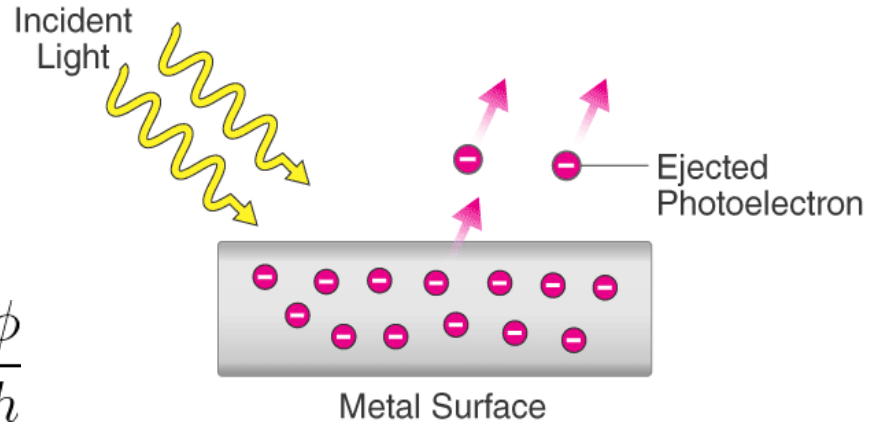
სინათლე ასხივებს მეტალს

↓
მეტალიდან ვარდება ელექტრონები
(ფოტოელექტრონები)

ძირითადი დაკვირვებები:

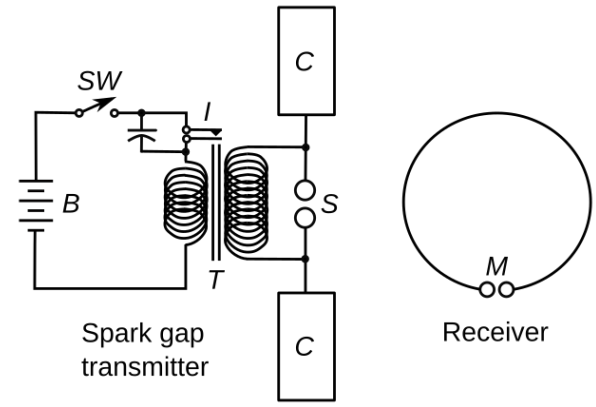
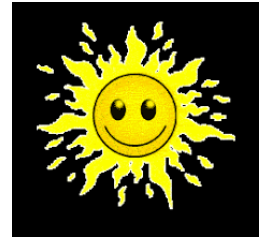
- სიხშირე
- ინტენსივობა
- ზღვრული სიხშირე:

$$f_0 = \frac{\phi}{h}$$

ექსპერიმენტი:

- სინათლის წყარო
- მეტალის ზედაპირი
- ამოვარდნილი ელექტრონები
- ამპერმეტრი

გამოყენება:

მზის პანელები

ავტომატური მექანიზმები

ფოტოსენსორები

რატომ არის ფოტოეფექტი მნიშვნელოვანი?

ამტკიცებს კვანტურ თეორიას!

კლასიკური თეორიის თანახმად:

- სინათლის ენერგია დამოკიდებულია ინტენსივობაზე
- საკმარის დროში, დაბალი სიხშირის ტალღებიც ამოაგდებენ ელექტრონებს

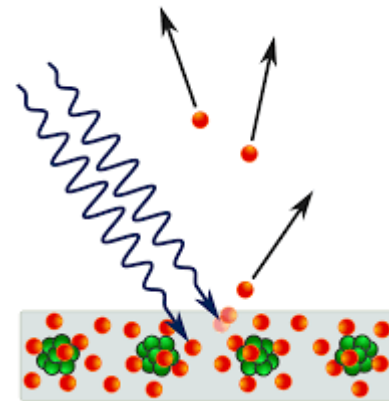
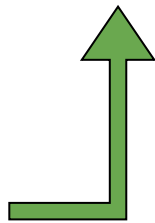
კვანტური თეორიის თანახმად:

- სინათლის ენერგია დამოკიდებულია სიხშირეზე
- გარკვეულ სიხშირეზე ქვემოთ სინათლე ვერ ამოაგდებს ელექტრონებს

შეჯამება

- სინათლის დუალური ბუნება:
  - ნაწილაკობრივი
  - ტალღური
- ფოტოეფექტი

კითხვა აუდიტორიას:

რა ფერის სინათლემ შეიძლება ამოაგდოს ელექტრონები მეტალიდან?

გმადლობთ ყურადღებისთვის!